

**Wniosek końcowy w sprawie nadania tytułu *doktora honoris causa*
Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
prof. dr. hab. n. med. Maciejowi ZABŁOWI**

Mam niewątpliwy zaszczyt i honor przedstawić sylwetkę Profesora Macieja Zabła, kandydata do godności Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie jako wybitnego naukowca, organizatora, nauczyciela akademickiego, wychowawcę kadr naukowych oraz człowieka o niezwykłej życzliwości i gotowości do pomagania innym.

Jest niewątpliwie dużym wyzwaniem, aby w tak krótkim wystąpieniu przedstawić bogaty życiorys naukowy Profesora, jego dokonania na rzecz nauki polskiej jak i przybliżyć liczne działania organizacyjne, zarówno na poziomie poszczególnych uczelni, w których Profesor działał zawodowo, jak i na płaszczyźnie wielorakich agend i komitetów ministerialnych koordynujących i kierujących ewolucją zasad działania nauki w naszym kraju.

Aby w pełni obiektywnie ocenić sylwetkę Kandydata, w toczącym się postępowaniu o nadanie tytułu Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego Profesorowi Maciejowi Zabłowi, Senat UWM w Olsztynie Uchwałą Nr 634 z dnia 31 stycznia 2020 roku powierzył obowiązki Recenzentów prof. dr. hab. n. med. Jackowi MALEJCZYKOWI z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr. hab. n. med. Januszowi MORYSIOWI z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz prof. dr. hab. n. med. Ryszardowi WIADERKIEWICZOWI ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego.

W poniższej części wniosku koncentrować się będę jedynie na faktach szczególnie podkreślanych przez Recenzentów postępowania.

Profesor Maciej Zabel urodził się 23 czerwca 1947 roku. W roku 1971 ukończył studia na Wydziale Lekarskim ówczesnej Akademii Medycznej w Poznaniu, z którą to Uczelnią związał swoje dalsze losy zawodowe, pracując w Katedrze Histologii i Embriologii jako asystent, starszy asystent, a po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych (w roku 1974), jako adiunkt Katedry. Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych, uzyskany w roku 1983, pozwolił Mu na objęcie stanowiska docenta. Tytuł profesora nauk medycznych został Mu przyznany w roku 1990.

Jak podkreślają zgodnie wszyscy Recenzenci, w opisywanym okresie czasu Profesor Zabel został zaproszony przez władze Akademii Medycznej we Wrocławiu do organizacji i kierowania

Katedrą Histologii i Embriologii tejże uczelni w latach 1992-2007. W roku 2006 zostaje powołany na stanowisko kierownika macierzystej Katedry Histologii i Embriologii Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, którą to funkcję pełni do roku 2017. Kolejnym etapem kariery Profesora jest zaproszenie Go do współorganizacji nowopowstałego *Collegium Medicum* w ramach Uniwersytetu Zielonogórskiego, gdzie od początku bieżącego roku pełni funkcję Prorektora do spraw *Collegium Medicum*.

W opisywanym okresie prof. Maciej Zabel koncentrował się nie tylko na działaniach organizacyjnych związanych z tworzeniem, modernizacją i rozwojem obu katedr, ale, jak zgodnie stwierdzają wszyscy Recenzenci jego dorobku, także czynnie udzielał się w rozlicznych towarzystwach i instytucjach naukowych, pełniąc między innymi funkcje:

- Skarbnika i członka Komitetu Wykonawczego International Federation of Societies for Histochemistry and Cytochemistry,
- Członka Anatomische Gesellschaft (Niemcy)
- Członka Gesellschaft für Histochemie (Niemcy)
- Sekretarza, Vice-Prezesa i Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Histochemików i Cytochemików,
- Przewodniczącego Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Anatomicznego,
- Przewodniczącego Komitetu Cytobiologii PAN
- Członka Polskiego Towarzystwa Endokrynologicznego oraz Przewodniczącego Sekcji Endokrynologii Molekularnej tegoż Towarzystwa,
- Członka Komitetu Cytobiologii PAN,
- Członka Komisji Mikroskopii Elektronowej Komitetu Patologii Komórki PAN,
- Członka Komisji Embriologii i Morfologii Komitetu Przyrodniczego PAU,

Poza wspomnianym powyżej czynnym udziale w pracach towarzystw i agend o charakterze *stricte* naukowym, Profesor Zabel pracował także jako członek struktur koordynujących działania naukowe w Polsce, pełniąc między innymi funkcje:

- Członka Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów Naukowych,
- Członka Komisji Nagród Premiera RP,
- Przewodniczącego Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych,
- Przewodniczącego Komisji Badań na rzecz Badań Naukowych MNiSW,
- Przewodniczącego Zespołu ds. Nagród Ministra MNiSW,

- Przewodniczącego Zespołu Nauk Medycznych KBN,
- Przewodniczącego Zespołu Współpracy Polsko-Niemieckiej,
- Przewodniczącego Zespołu ds. oceny czasopism,
- Przewodniczącego Komitetu Sterującego Programu INNOMED (NCBiR),

Zgodnym zdaniem Recenzentów, na podkreślenie zasługuje także fakt, iż mimo rozlicznych obowiązków związanych z opisanymi powyżej aktywnościami zawodowymi, Profesor Maciej Zabel znajdował także czas na udzielanie się w szeregu innych organizacji, pełniąc obowiązki między innymi:

- Sekretarza Generalnego a następnie Prezesa Fundacji Postępów Biologii Komórki i Biologii Molekularnej,
- Współredaktora czasopisma "Postępy Biologii Komórki",
- Przewodn. Rady Fundacji Akademii Medycznej we Wrocławiu,
- Przewodn. Rady Fundacji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu,
- Członka Kolegiów Redakcyjnych 6 czasopism (w tym 4 z IF),
- Kierownika Studium Doktoranckiego UM Poznań,
- Przewodniczącego Rad Naukowych Instytutu Genetyki Człowieka oraz Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnych PAN,
- Członek Rady Naukowej Instytutu Matki Polki,

Zakres zainteresowań naukowych i badawczych prof. Macieja Zabla w dziedzinie nauk medycznych jest nader szeroki, koncentrując się między innymi na następujących aspektach:

- Opracowanie wzoru histochemicznych wyznaczników komórek parafolikularnych u różnych gatunków zwierząt, wraz z opisem ich ultrastruktury,
- Opracowanie metody wykrywania obecności hormonów i białek czynnościowych (w tym, na przykład, receptora witaminy D3, chromogranin czy synaptofizyny) na poziomie ultrastrukturalnym,
- Opisanie wpływu amin biogennych na wydzielanie kalcytoniny przez komórki parafolikularne,
- Badania morfologii i czynności komórek raka rdzeniastego tarczycy *in vitro*,
- Opracowanie metody badania wrażliwości nowotworów na cytostatyki,
- Badania nad farmakokinetyką i biodostępnością wielu rodzajów leków,
- Badania nad rolą ekspresji metalotionein w komórkach różnych typów nowotworów,

- Wpływ melatoniny na efekty działania cytostatyków antracyklinowych (dauno-, doksorubicyna).
- Poszukiwanie markerów prognostycznych i predykcyjnych chorób nowotworowych, głównie raków gruczołu sutkowego i jajników,
- Badania nad mechanizmami oporności nowotworów na cytostatyki,
- Badania morfologiczne nad tkankową ekspresją wirusów u dzieci w powiązaniu z parametrami klinicznymi,
- Badania nad znaczeniem komórek ziarnistych pęcherzyków jajnikowych,
- Badania nad nową technologią detektora wychwytyjącego krążące komórki nowotworowe.

Jak zgodnie podkreślają Recenzenci, realizacja powyższych badań była możliwa nie tylko dzięki licznym stażom zagranicznym, które Profesor odbywał w renomowanych ośrodkach badawczych w Niemczech (Würzburg, Hamburg, Kilonia, Berlin), ale także współpracy z wieloma ośrodkami naukowymi w Polsce (w tym także z UWM) w ramach licznych projektów badawczych (13) finansowanych między innymi przez KBN, NCN i NCBiR.

Efektem tych działań jest, jak podkreślają jednomyślnie Recenzenci, imponujący dorobek naukowy Profesora, zamykający się na chwilę obecną liczbą 465 publikacji pełno tekstowych, o łącznym współczynniku oddziaływania (IF) równym 396,3 (według punktacji Ministerstwa odpowiada to sumie 5121 punktów MNiSW); jak wynika z analizy danych dostępnych w Web of Science, indeks Hirsha osiągnął wartość 29, a liczba cytowań 2991. Powyższe dane uzupełnia liczba 465 komunikatów i doniesień naukowych, których autorem, bądź współautorem jest prof. Zabel.

Aby w pełni scharakteryzować sylwetkę prof. Macieja Zabla, należy także wspomnieć o Jego niebagatelnym dorobku w zakresie kształcenia kadr. Prof. Zabel był nie tylko promotorem wielu rozpraw doktorskich (33) i opiekunem postępowań habilitacyjnych (9), ale także recenzentem w ponad 100 postępowaniach o nadanie stopnia doktora, doktora habilitowanego lub też tytułu profesora. W ramach tej ostatniej aktywności, Profesor Zabel był wielokrotnie recenzentem w postępowaniach prowadzonych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej oraz na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Wszyscy Recenzenci jednomyślnie podnosili ogromny wkład Profesora Zabla w rozwój nauki polskiej w obszarze medycyny, szczególnie w obszarze nauk podstawowych, podkreślając dążenie Profesora do praktycznego zastosowania uzyskanych wyników w innowacyjnych procedurach diagnostycznych i terapeutycznych. Podobnie, wszyscy Recenzenci podkreślali także działania

Profesora służące rozwojowi kadr naukowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, szczególnie kadr Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Należy podkreślić, iż wszyscy Recenzenci we wnioskach końcowych swoich recenzji w pełni popierali wniosek Rady Dyscypliny Nauk Medycznych o nadanie godności Doktora Honoris Causa Profesorowi Maciejowi Zabłowi.

Reasumując, przedstawione powyżej fakty, świadczące o ogromnym dorobku naukowym, popularyzatorskim, organizacyjnym i dydaktycznym prof. dr hab. n. med. Macieja Zabła oraz wspieraniu działalności Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w pełni uzasadniają zasadność wniosku o nadanie Profesorowi tytułu Doktora Honoris Causa.

Olsztyn, dnia 23 czerwca 2020 r.

Promotor prof. dr hab. Mariusz Majewski